

A Soros Alapítvány Kistérségi Programjának tapasztalatai 1999. április - június

Farkas Csaba
Takács Attila
Jedlik Ányos Gimnázium
Budapest

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐZMÉNYEK

HELYSZÍNEK

A KISTELEPÜLÉSEK ÉS KISISKOLÁSOK ÁLTALÁNOS HELYZETE

A KISTÉRSÉGI INFORMATIKAI PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

1. TELEPÍTÉS, HARDVER- SZOFTVER ESZKÖZÖK MINŐSÉGE, ELŐKÉSZÍTÉS
2. A PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁVAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI ELŐKÉSZÜLETEK
3. EDDIGI TAPASZTALATOK A PROGRAM VÉGREHAJTÁSA SORÁN
A PROGRAM ÉS A KÖRNYEZET

A PROGRAMBAN RÉSZTVEVŐ ISKOLÁK ÉS TANÁROK VÁLTOZÁSA

JAVASLATOK

Előzmények

A Kistérségi Program koncepciója

A Soros Alapítvány kistérségi programja kísérleti jelleggel az 1998/99-es tanévben indult. A program célja, hogy a hátrányos helyzetű kistelepülések (1000 fő körüli lélekszám) iskoláiban a számítástechnika-informatika oktatás helyzetén javítson.

A Program lényege, hogy négy, egymáshoz közel álló, együttműködni kész önkormányzat és önkormányzati iskola közös üzemeltetésre egy korszerű, multimédiás, Internet hozzáféréssel is rendelkező számítástechnika labort kap, melyet a tanév során a négy iskolába felváltva helyeznek el 2-2 hónap időtartamra. Ez alatt az adott iskolában a tanulók nagyobb óraszámban tanulnak számítástechnikát, teljesítik a tanmenet által számukra az egész esztendőre előírt tervet, ebből osztályzatokat és év végi osztályzatot kapnak.

A Program hardver, szoftver és részben emberi feltételeit a Soros Alapítvány finanszírozza, az eszközök 3 év elteltével az iskolák tulajdonába mennek át. A terem bútorzatát és biztonsági berendezéseit a fenntartó illetve az iskola alakítja ki. Az Alapítvány az 1998/99-es tanévben vállalta a rendszergazda fizetését is, illetve egyszeri alkalommal tanártovábbképzést tartott a részt vevő tanárok részére. A telepítés költségeit szintén az Alapítvány vállalta magára.

A kapott hardver- és szoftverpark:

16 db munkaállomás (Pentium 166 MMX, 26 MB RAM, 1.3 GB winchester, hangkártya, 15" SVGA, CD ROM), 1 db szerver (2.1 GB winchester, 32 MB RAM), a munkaállomásokon Windows 95, Office 97, a szerveren Windows NT Server, dial-upos Internet hozzáférés. A hardver eszközökre 3 év helyszíni garancia vonatkozik.

Fábiánsebestyén, óra a laborban

Helyszínek

Az első körben az Alapítvány 3 helyszínt jelölt meg:

Békés megyében:

Hunya (865 lakos), igazgató: Petényi Szilárdné, tanár: Kiss András

Kétsoprony (1592 lakos), igazgató: Nagy Mártonné, tanár: Zabaglóné Váradi Margit

Kamut (1285 lakos), igazgató: Dávid Bertalanné, tanár: Zabaglóné Váradi Margit

Csárdaszállás (kb. 600 lakos), igazgató: Bujdosó Lajos, tanár: Kiss András

A békési igazgatók

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében:

Kemecse (4900 lakos), igazgató: Lucza János, tanár: Deák Béla

Vasmegyer (1600 lakos), igazgató: Szabóné Balácsi Sára, tanár: Szopkó Tímea

Kék (2380 lakos), igazgató: Nagy Lászlóné, tanár: Kocka Mihály

Beszterec (1186 lakos), igazgató: Kiss Gyula, tanár: Hajnal István

Csongrád megyében

Minden helyszínen a rendszergazda: Gajda Zsolt

Szegvár (5500 lakos), igazgató: Tóth Lászlóné, tanár: Gajda Zsolt

Fábiánsebestyén (2450 lakos), igazgató: Faragó Ferenc, tanár: Gajda Zsolt és Bacsa Zsolt

Mártély (kb. 1300 lakos) igazgató: Bérczi Tamásné, tanár: Gajda Zsolt és Balázné Mónus Anna

Derekegyház (1906 lakos) igazgató: Kálmánné Szabó Erzsébet, tanár: Gajda Zsolt és Kósa Ágnes

A kistelepülések és kisiskolák általános helyzete:

Minden kistelepülésen szívesen beszéltek az iskolák illetve a települések általános helyzetéről. Ezt fő vonalaiban, a következőkben foglalhatjuk össze:

- A kistelepülések fennmaradásának egyik fontos eszköze a működő iskola. Az iskola bezárása esetén felgyorsul a fiatalok, az iskolás korú gyerekekkel rendelkező családok elvándorlása, a falu elöregedik és lassan kipusztul.
- Mivel a fejkvóta létszámarányos, a kisiskolákban lévő kis létszámú évfolyamok fenntartása fajlagosan rendkívül költséges, mivel összevont osztályok esetén is gyakran 20 alatti létszámokkal dolgoznak.
- A kistelepülések önkormányzatai forráshiányosak, az általunk meglátogatott falvak komoly problémákkal (pl. Békés megyében belvíz, Szabolcs megyében a magas, helyenként 80%-os munkanélküliség) küszködnek, így az iskolák végső soron csak az államilag leosztott fejkvótát kapják, az önkormányzatok támogatására nem vagy csak kis mértékben tudnak számítani.
- A fentiek egyik következménye, hogy az iskoláknak fejlesztésre csak kis mértékben telik, eszközeik jelentős részét pályázati támogatások útján szerzik be. Az állami segítség -különösen a legkisebb iskolák esetén - a problémákhoz képest meglehetősen szűkös.
- A fentiek másik következménye, hogy a pedagógusbérek a közalkalmazotti bértábla garantált minimumát nem haladják meg, nemhogy differenciált illetménykiegészítésre, de helyenként még a túlórák kifizetésére sem futja. Békés megyében elmondták, hogy a tanárok heti 5-6 órát dolgoznak "társadalmi munkában", mivel a túlórákat nem tudják finanszírozni. A Szabolcs illetve a Csongrád megyei iskolák eredményként könyvelték el, hogy a pedagógusok túlóráit is sikerül elszámolni.

A besztereci néptánc együttes oklevelei

- A kistelepüléseken dolgozó tanárok számára az oktatás egyértelműen hivatást jelent, gyors "pályaváltoztatási" lehetőségük nincs, munkájukat szívvel lélekkel csinálják. Ez az iskolai tanulmányi illetve sporteredményeken jól látszik, a kisiskolákból kikerült diákok eredménye meghaladja a létszámuk alapján várt eredményeket.
- Sajnos a kisebb településeken az alacsony tanulólétszám osztályösszevonásokat tesz szükségessé (pl. Hunyán), ami az oktató-nevelő tevékenységet nehezebbé, fáradságosabbá teszi.
- A Csongrád megyei iskolák esetében meglepő tapasztalat volt az iskolák előtt álló rengeteg kerékpár, külön bicikli tárolóval. Mint elmondták a falu ugyan kistelepülés, de nagy területen fekszik, s a távollévő részeiről kerékpárral járnak be a gyerekek.
- A kisiskoláknak többnyire a hátrányos helyzetű illetve a tanulási vagy személyiségi zavarokkal küszködő tanulók nevelését is magukra kell vállalniuk, kisegítő osztály vagy speciális intézmény többnyire csak nagyobb távolságra van.

A szegvári iskola

- Az iskola a falu művelődési, kulturális központja, motorja, itt a tanárok a falu életében töltenek be fontos -társadalmi munkában végzett - népművelői tevékenységet.
A Szabolcs megyei Beszterecen például közvetlenül a május 1-i ünnepséget megelőző napon jártunk, a tanárok éppen az ünnepségekre készülődtek, a számítástechnika tanár például a néptánc együttest vezeti.
- Az iskolák hardver és szoftver ellátottsága rendkívül alacsony, a meglévő géppark gyakran elavult, a kor igényének megfelelő számítástechnika oktatásra (a NAT-ban előírt követelmények teljesítésére) alkalmatlan. Egyik kolléga meg is jegyezte, hogy ha ez a program nem volna, 2 db 286-os gépen kellene a 16 fős csoportnak számítástechnikát tanírtania.
- A programban résztvevő kisebb településen csak nagyon kevés háztartásban van számítógép (minden kategóriájú számítógéppel együtt 10% alatt), a nagyobb településeken (pl. Szegvár) ez az arány magasabb (kb. 20-30%).

A kistérségi informatikai program értékelése

A Kuratórium az értékeléssel kapcsolatban rendelkezésünkre bocsátott egy szempontrendszert, melyet minden meglátogatott iskolában, térségben megbeszélünk a programban résztvevő iskolák igazgatóival, számítástechnika tanáraival és rendszergazdáival.

1. Telepítés, hardver- szoftver eszközök minősége, előkészítés

a, A telepítéssel kapcsolatos észrevételek, tapasztalatok

A telepítés mindenhol olajozottan ment, a gépek kicsomagolása és beüzemelése határidőre megtörtént. A labor átszállítása utána, az új helyen történő beüzemeléskor jelentkeztek kisebb, a telepítők bevonásával azonban gyorsan megoldható problémák.

Problémát okozott az első helyszíneknél a biztonsági felszerelés és a teremberendezés, mivel általában az ehhez szükséges pénzt viszonylag rövid idő alatt kellett előteremteni. Kisebbségi problémát okozott ez az önálló gazdálkodású intézményeknek. A terem költözésével kapcsolatos (szétszedés, ütemezés) problémák értelem szerűen egyszerűbben voltak megoldhatók ott, ahol a rendszergazda is a teremmel együtt ment (pl. a Csongrád megyei programban).

b, A program keretében adott informatikai rendszer értékelése (szerver, munkaállomások, szoftvereszközök) alkalmasak-e a program végrehajtásához?

A kapott hardver a feltételeknek megfelel, a monitorok illetve a számítógépek ventilátora lehetne jobb minőségű. A gépek szinten tartásához szükséges lenne azok részleges bővítése (ld. javaslatok).

c, A vezetőtanárok részére tartott képzés értékelése

A továbbképzés nagyon jó volt, külön kiemelték, a felkészítő tanárok rendkívül humánus és rugalmas hozzáállását. A térségek önálló lábra állásához szükséges lenne a programban részt vevő illetve a rendszergazdai feladatokat ellátó tanárok továbbképzésére. (ld. javaslatok). Az újonnan bekapcsolódók részére több szintű (egymásra épülő, a felkészültségtől függő) felkészítést javasoltak az iskolák. (ld. javaslatok).

2. A program végrehajtásával kapcsolatos pedagógiai előkészületek

a, Milyen módon kerültek kapcsolatba a programban résztvevő iskolák, önkormányzatok?

A programban résztvevő iskolák illetve kistérségek között már korábban is jó volt a kapcsolat, mivel problémáik azonosak és azt közösen igyekeztek eddig is megoldani:

A Békés megyei iskolák között pl. már korábban is létezett az ún "Barátság-est" vagy a közös "Farsang", közös sportrendezvények stb. Erre a tanulóik kis létszáma is rákényszerítette őket. A programban közösen pályázó iskolák a korábbi kapcsolataik alapján szerveződtek meg és vették rá az önkormányzatok jó szándékú (ám gyakran hozzá nem értő) képviselőit a pályázat benyújtására.

A Szabolcs megyei kisiskolák már 1985-ben létrehozták érdekvédelmi szervezetüket, a Rétközi Szövetséget, amely összefogja és összehangolja a közös problémákkal küzdő 20 iskolát, jelen pályázatra is e szövetség keretében jelentkeztek. A Szövetséget, mint civil szerveződést példaként lehetne a kisiskolák elé állítani. A hivatalosan is bejegyzett Szövetség 19 iskolák közötti munkaközösséget működtet, versenyeket szervez, szakértőket hív meg, s ezzel segíti a bekapcsolódott iskolák életét.

Kiss Gyula, a Rétközi Szövetség motorja

A Csongrád megyeiek elmondták, hogy a járások megszűnése óta a kisiskolák "magukra maradtak", a megyei pedagógiai intézetekre pedig csak kis mértékben számíthatnak, mivel azok "fizetőssé váltak". Ez a program összehozta a négy iskolát, a korábban is meglévő kapcsolatok szorosabbá váltak, rájöttek, hogy nem egymás konkurensei. Jelenleg pl. már folyamatosan szerveznek versenyeket, amelyre nemcsak egymást, hanem a környék többi iskoláit is meghívják.

b, Milyen módon és alapelvek alapján került átdolgozásra az iskolák helyi tanterve?

Az óraszámok átrendezése rugalmasan saját hatáskörben történt.

Az intenzív informatika oktatás ideje alatt a tantárgyak átcsoportosítása egyéni megoldásokat és nagyfokú rugalmasságot igényel, amit minden iskolában sikerült megteremteni. (Az iskolák már csak kis létszámuk és rendkívüli lelkesedésük miatt is maximális rugalmasságot tanúsítanak). Szerencsésebb helyzetben vannak azok az iskolák, amelyek a tanév végén kapják a termet, így ugyanis lehetőségük van egyes tantárgyak olyan átütemezéséhez, ami lehetővé teszi a tárgyat korábban nagyobb óraszámokban tanulják, s a terem megérkezésére az adott évre előírt tananyagot a tanulók elsajátítsák. Természetesen ennek a tanév elejére eső szimmetrikus párja is elképzelhető: egyes tantárgyak oktatása később kezdődik. (Ilyen megoldással nem találkoztunk.)

Minden térségben elhangzott, hogy a programmal kapcsolatban gondot csak a végzős tanulók okoztak, akiknél ügyelni kellett arra, hogy a felvételi tárgyakból a felvételi vizsgáig teljesítsék az előírt szintet.

Csongrád megyében elmondták, hogy várhatóan az óraszámok átszervezéséből fakadó problémák a későbbiekben csökkenni fognak, ugyanis a NAT "beindításával" a számítástechnika már hivatalosan is kap óraszámot, így kevesebb tanügyi problémát okoz az informatika iskolai megjelenése. Eddig ők a "technika" tantárgy óraszámával gazdálkodtak. A többi térségben nem hangzott el ilyen jellegű probléma.

A programról és annak hatásairól több helyen szülői értekezleten tájékoztatták az érintett szülőket, itt előre felhívták figyelmüket a tanórák átrendezéséből származó következményekre, így pl. arra, hogy a terem elvándorlása után - bár a napi óraszám nem változik - abban nagyobb órásszámmal szerepelnek a nehezebb tárgyak, tehát a napi tanulási idő várhatóan nő.

A program hatással volt az informatika tantárgy helyi tantervére is. A korszerű gépek megteremtették a lehetőséget, hogy a régi hardver és szoftver feltételekhez igazodó, DOS központú tanmenetet a ma már elterjedt Windows 95 jellegű felületekhez igazítsák.

Hunya, óra a laborban

c, Milyen oktatási szoftverek kerültek beszerzésre? Milyen oktatási szoftverekre lenne szükségük?

ld. javaslatok.

3. Eddigi tapasztalatok a program végrehajtása során

a, Milyen problémák jelentkeztek az 1998. szeptemberi indulás óta (pl. hardver eszközök meghibásodása, szervezési problémák stb.)?

A térségekben komolyabb problémákról nem számoltak be, a kisebb hiányosságokat pedig mindenhol rugalmasan megoldották. Problémák csak a gépek ventilátorával illetve a monitorokkal voltak, a karbantartás azonban mindig időben megtörtént.

b, Milyen hatással van a tanulók teljesítményére az intenzív informatika oktatás az informatika tantárgy és a többi tantárgy vonatkozásában?

Az informatika tantárgyat a gyerekek örömmel és szívesen tanulják. Az intenzív szakaszban az arányos óraszámnál több időt töltenek az informatika tanulásával. A többi tantárgy iránti érdeklődés átmenetileg visszaesik, különösen azoké, amelyek óraszámát ideiglenesen csökkentették. A terem "továbbindulása" után egy-két hét szükséges a többi tárgy esetében a "normális" állapotra való visszaálláshoz.

A terem távollétében a megszerzett informatika tudás szinten tartása okoz szervezési problémákat, mivel az iskolák rendelkezésére álló hardver és szoftvereszközök színvonala a "vándorló" terem színvonala alatt van.

A Csongrád megyeiek elmondták, hogy felméréseket végeztek, s bár az idő rövidege miatt még korai a tapasztalatokat levonni, úgy tűnik, hogy a terem elvándorlása után a tanulók tudásszintje nemcsak, hogy nem nőtt, de inkább csökkent. A "szinten tartás" tehát egy olyan probléma, amire a későbbiek során megoldást kell találni.

A terem meghozta a tanárok és a tanulók "étvágyát" arra, hogy más tantárgyakban (itt elsősorban a természettudományos tárgyakról van szó) meg jelenjen a számítógép ésszerű felhasználása. Igényként merült fel, hogy a kapott oktatászoftverek ne a teremhez, hanem az iskolához kötődjenek (!), így azok a terem továbbvándorlása után is használhatók.

Kemecse, óra a laborban

Az intenzív oktatás egy fontos eredménye a Szabolcs megyeiek elmondása szerint az, hogy a többi tárgyban meglévő különbségek csak kis mértékben jönnek elő, az elméleti főtárgyak és az informatika osztályzatok közötti korreláció csekély. Ennek okaként a kollégák azt jelölték meg, hogy a gyerekek 90%-a most lát először számítógépet, 0-ról indul, s így nincs idő arra, hogy az egyéb okok miatt meglévő különbségek az informatikai ismeretek elsajátításában is felszínre kerüljenek.

A Békés megyeiek büszkén mondták, hogy van olyan tanulójuk, aki mostani tanulmányai alapján számítástechnika tagozatra jutott be a közgazdasági szakközépiskolába.

c, Milyen vizsgarendszerrel zárják le az egyes időszakokat?

A vizsgarendszer térségenként, de gyakran még azon belül is eltérő.

Békés megyében a tanulók témakörönként tesznek vizsgát ("nagydolgozato" írnak), a két hónapos intenzív tanulást pedig egy átfogó vizsga zárja.

Békés megyében problémát okozott, hogy több helyen is szeretnének a tanulók kezébe valamilyen államilag is elismert igazolást adni. A szakmában két ilyen elismert lehetőség is van: az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések illetve az ún. ECDL (European Computer Driving Licence = nemzetközi számítógép-kezelői jogosítvány). Az OKJ vizsga sajnos nem tehető le - bár az oktatott tananyag "OKJ konform", mivel annak feltétele -még alapfokú képzés esetén is - a

betöltött 16. év. Így ez a térség középtávon az ECDL vizsga letételét célozta meg (aminek viszont komoly vizsgadíja lesz).

Szabolcs megyében a tanulók az iskolai oktatás szerint folyamatosan kapnak osztályzatokat, a terem "költözése" után saját szegényes gépparkjukon a tanulókat megpróbálják szinten tartani.

d, Volt-e valamilyen médiaesemény a programmal kapcsolatban?

Valamennyi helyszínen a helyi (megyei) lapok tájékoztattak az iskolákban folyó pedagógiai kísérletről, annak megkezdése illetve a költözés időszakában, egész oldalas, képes újságcikkben. Az iskolák ígéretük szerint, e cikkeket év végi jelentésükhöz fogják csatolni.

e, Esetleges javaslatok a program újabb pályázati kiírásával kapcsolatban

ld. javaslatok

Derekegyház, óra a laborban

f, Mi a diákok véleménye a programmal kapcsolatban?

A program a diákok körében osztatlan sikert váltott ki, legszívesebben egész évben folytatnák az intenzív informatika tanulást. A tanulók pozitív hozzáállását mutatja, hogy a tanulás rendjét mindenhol elfogadták, nem "erőszakoskodtak" az esetlegesen engedélyezett játékidő növelése érdekében.

A program természetesen nemcsak a 7. és 8. évfolyamosok tanulmányaira van hatással, mivel a legtöbb helyen bekapcsolták az oktatásba az alacsonyabb évfolyamokat is, többnyire szakkörök segítségével, de van, ahol beépítették a terem "lyukas óráit" az alacsonyabb évfolyamra járó tanulók órarendjébe.

A derekegyházi igazgató a program árnyoldalaként elmondta, hogy a tanulók -életkori sajátosságaik miatt - nincsenek felkészülve a program "túlintenzív" oktatási stílusára, a tananyag emiatt nem tud kellően letisztulni. Ezt a problémát a többi helyszínen nem vetették fel.

A program és a környezet

A programot mindenhol örömmel fogadták, a kistérségek a környezetüktől jelentős támogatást kaptak, a terem pedig jelentős hatással volt a helybeliek életére.

Néhány példa:

- Békés megyében a Hungarotel telefontársaság kedvezményes áron (97 e Ft + áfa helyett 36 e Ft + áfa áron) bocsátott az iskolák rendelkezésére telefonvonalat a dial-up-os Internet hozzáféréshez
- A Békés megyei Hunyán a helybeli TSz. biztosította a labor elhelyezéséhez szükséges, ráccsal, riasztóval is felszerelt termet
- Néhány helyen elmondták, hogy a számítógépek elköltöztetése után, az Önkormányzat talált plusz forrásokat új gépek beszerzésére, a gyerekek és a szülők nyomására. Az eszközökkel jól demonstrálható a fenntartó felé, hogy azok mire használhatók, s ha nincsenek mi az ami az oktatásból hiányzik.
- Érdekes színt: Beszterecen a tanári továbbképzésre a hittant tanító katolikus pap is beiratkozott (a részvétel a tanárok részére természetesen ingyenes volt, de ő az arányos részét befizette), azóta legálisan vásárolt programokat és gépet, s természetesen használja is.
- A legtöbb helyen tanfolyamokat tartottak a helybeli lakosok részére. Volt olyan helyszín, ahol a falubeliek igényeit nem sikerült a rendelkezésre álló 2 hónap alatt kielégíteni. Ezek a tanfolyamok többnyire önköltségesek voltak, de volt olyan helyszín is, ahol nem kértek érte díjazást.
- Megnőtt a családokban a számítógépek száma, illetve több helyen elmondták, hogy a gyerekek karácsonyra (már most!) számítógépet kértek a szüleiktől.
- Mindhárom helyszínen elmondták, hogy nyári tábort (többnyire sporttal egybekötve) szerveznek, a diákok részére, ahol

számítógépes oktatás is lesz, természetesen a labor letelepítésével

A mártélyi közösségi ház

A programban résztvevő iskolák és tanárok változása

A programban résztvevő iskolák tanárai jelentős szemléletváltáson mentek át. Valamennyi településen gondoskodtak a tanárok belső továbbképzéséről, 40-60 órás tanfolyamok szervezésével, kihasználva a 7 évenkénti kötelező továbbképzéssel biztosított lehetőségeket.

A tanárokat ez alapján három kategóriára bonthatjuk. A "félénkek" már munkájukhoz használják a számítógépet (adminisztráció, oktatási anyagok), de órára még nem viszik be. A "bátrabbak" már tanítási órákon (pl. biológia, kémia, történelem) is beviszik a gyerekeket a terembe, kihasználva ezzel az iskola által beszerzett oktatási célú multimédiás szoftvereket, míg természetesen vannak akik ezután fognak bekapcsolódni az informatikai életbe.

Külön fel kell hívnia a figyelmet a számítástechnika tanárookra és rendszergazdáira: ezek fokozatosan kitermelődtek, a legtöbb térségben már kellő számú, megfelelő felkészültséggel és végzettséggel rendelkező kolléga van, amellyel az iskola meg tudja oldani a Nemzeti Tantervből reá háruló kötelezettségeket. Ez zömében annak köszönhető, hogy az odatelepipített labor megfelelő munkakörülményeket teremtett az informatika oktatásához, amely a "lepusztult" hardver- és szoftverfeltételekhez szokott kollégákat jelentősen inspirálta.

A vas megyeri iskola

Javaslatok

A programban résztvevő iskolák igazgatóival, szaktanáraival és rendszergazdáival beszélgetve, valamint saját tapasztalatainkat is hozzávéve a következőket javasoljuk:

a, a program kiírásával kapcsolatban

- A programban részt venni szándékozó önkormányzatoknak már a pályázat kiírása során legyen világos, hogy milyen feltételekkel kapják a számítógépes labort (rács, elektromos vezetékek, biztonsági berendezések, telefonvonal stb.), mert ez egy kistelepülés esetén jelentős beruházást jelenthet, melyet a program vállalása esetén az önkormányzatnak előre

terveznie kell.

b, a programban résztvevő szoftverekkel kapcsolatban

- A programban résztvevő iskolák a telepített szoftvereken túl, azt javasolják, hogy az oktató programok beszerzéséhez anyagi támogatást kapjanak (ahogy ez jelen esetben is volt) ne pedig szoftvert, mivel a helyi specialitásoknak megfelelően ebben jelentős eltérések lehetnek az iskolák között. Az oktatási szoftverek árának ismeretében indokoltnak tűnik az anyagi támogatás növelése a térségenkénti 100.000 Ft-ról az iskolánkénti 100.000 Ft-ra.
- A fentiekben is részleteztük alapján javasoljuk, hogy a más tantárgyakhoz kötődő oktatási szoftverek ne a térség, hanem az egyes iskolák tulajdonába kerüljenek. Ez a terem elvándorlása után is lehetővé tenné a számítógépes oktatást (a meglévő gépparkon), így program hatását megnyújtaná időben és javítaná a tanulók szinten tartását, továbbá egyfajta gesztusként jutalmazná a nem informatika tanárok áldozatvállalását az órarendbeli problémákból fakadó nehézségekért.
- Javasoljuk, hogy a programban részt vevő iskolák a beszerzett szoftverek felhasználási lehetőségéről és oktatási tapasztalatairól írjanak rövid összefoglalót, amely megkönnyítené az újonnan belépő iskolák számára a választást.
- Javasoljuk, hogy az Internet hálózatos használatához kerüljön a szerverekre proxy szerver és valamilyen levelezőszoftver is. Levelezőszoftverként ideális lenne az ingyenes EMWAC-os POP3 levelezőszerver, a munkaállomásokra telepített szintén ingyenes Internet Explorerrel illetve Outlook Expresszel. Fontos azonban, hogy a telepítést és beállítását az Alapítvány által megbízott szakember végezze, erre a kikiskolák rendszergazdái még nincsenek felkészülve.
- A fájlkezelés tanításához javasolták a kisiskolák (Békés megye) a Windows Commander magyar nyelvű változatának, továbbá tömörítő és vírusirtó programok beszerzését.
- A nyári tanítási szünet során (ld. c, pont is) javasoljuk a gépeken lévő szoftverek felújítását (azaz a winchesterek törlését és a szoftverek újrainstallálását), amit optimálisan az új szoftverek telepítésével és a hardver karbantartásával egyszerre lehetne elvégezni.

c, A programban részt vevő hardverrel kapcsolatban

- Az alkalmazott operációs rendszer és szerver optimális kihasználásához szükséges lenne a munkaállomások memóriájának 16 MB-tal, a szerver memóriájának legalább 32 MB-tal, de inkább nagyobb értékkel (128 MB-ra) való bővítése. Ugyancsak szükséges lenne a szerver winchesterének jelentős méretű bővítése (a jelenlegi 2,1 GB-ról kb. 10 GB-ra).
- A nyári tanítási szünet során javasoljuk a laborok ellenőrzését, a gépek (belső) tisztítását. Mindezt egy időben lehetne elvégezni a memóriabővítéssel és a szoftverkarbantartással.
- A tanítás hatáskörét jelentősen lehetne javítani, ha a tanári gép képernyőjét projektorral vagy monitorhálóval meglehetne osztani. A projektort a kisiskolák szélesebb körben is ki tudnák használni, pl. a video képernyő kivetítésre is. Amennyiben ez megoldható, javasoljuk, hogy az iskolák laboronként kapjanak egy projektort.
- A Szabolcs megyei programban résztvevő iskolák kérése egy szünetmentes táp, a szerver folyamatos működtetéséhez (min 300 W), mivel a környéken gyakori az áramkimaradás, áramingadozás.
- Csekély, de hatásos befektetés lenne, ha a program által adott gépekre felkerülne a Soros Alapítvány emblémája. Ez a Szabolcs megyei gépekről hiányzik.
- A Szabolcs megyei iskolák felvetették egy jobb minőségű scanner beszerzését, ami lehetővé tenné a gépek multimédiás kihasználását illetve az iskolák megjelenését az Interneten.
- Ugyancsak javaslatként felmerült a terem összekapcsolása a könyvtári géppel (több iskola a könyvtári pályázaton is nyert).

d, Az oktató tananyaggal kapcsolatban

- Javaslatként vetették föl a Békés megyei kollégák, hogy a tanulóktól elvárt minimális és maximális követelményszintet a program kiírói jobban körvonalazzák, ugyanígy javasolják a pedagógiai célok jobb körülhatárolását is.
- Javaslatként felmerült (Békés megye) a program kiterjesztése 5. osztálytól.
- Fontos megjegyezni, hogy a legtöbb helyen az alacsonyabb évfolyamokat szakkörök esetleg órarendi órák segítségével eddig is bekapcsolták a képzésbe.
- Azt azonban szintén fel kell vetni, hogy mint a derekegyházi igazgató is többször szóba hozta, a tanórák számának és elosztásának bizonyos törvényszerűségi kritériumoknak eleget kell tenniük, s ez a kevésbé rugalmas igazgatóknak gondot okoz.
- A Csornád megyei kollégák javasolták, hogy egy-egy oktatási időszak eredményességét és hosszú távú hatását mérni kellene. Természetesen adódik ez a terem visszatérésekor, másfelől hasznos lenne annak feltérképezése, hogy a végzős tanulók hogyan tudják a középiskolában kamatoztatni a megszerzett tudásukat.

e, A programban részt vevő tanárok továbbképzésével kapcsolatban

- Az újonnan bekapcsolódó és a már jelenleg is részt vevő kollégák továbbképzésére egy több lépcsős (két hétféle) tanfolyam szervezését javasoljuk, egy alapozót és a tapasztaltabbak részére egy alapfokú rendszergazdai továbbképzést (hibakezelés, jogosultságok beállítása stb.).
- A programban részt vevő tanárok kérték, hogy kerüljön a szerver mellé egy magyar nyelvű Windows NT leírás. (Ilyen több is kapható, a legjobb a Microsoft Press által kiadott, magyar nyelven is megjelent dokumentáció, amely a dobozos termékben lévő könyvek magyar nyelvű fordítása. Ennek ára azonban messze meghaladja a tanárok éves szakkönyvvásárlási keretét.)
- Hosszabb távon a térségenként egy-egy rendszergazda egy komolyabb (felülről limitált összegű), de nem feltétlenül az Alapítvány által szervezett, akkreditált tanári rendszergazda továbbképzésre is beiratható lehetne - ez hosszú távon megoldást nyújthatna a gépek rendszeres karbantartására és a rendszeres időszakonkénti szoftverkarbantartás elvégzésére.

f, A rendszergazdával kapcsolatban

- Valamennyi településen elmondták, hogy a labor optimális működése szempontjából szükséges a termet végigkísérő

rendszergazda. Ez a Békés illetve Csongrád megyei településeken megvalósult. A Szabolcs megyeiek is meg kívánják valósítani, az ő elképzeléseik szerint azonban az iskolákban a helyi tanárnak kell az oktatást végeznie.

- A programban Csongrád megyei települések közös kérése, hogy a forráshiányos önkormányzatokra való tekintettel, a Soros Alapítvány a jövő tanévben is vállalja át a rendszergazda díjazását.